

F. t. l. vedr. folkeskolen m. fl. love.

E. Optagelse i 1. realklasse.

Efter folkeskolelovens § 20, stk. 1, er optagelse i 1. realklasse betinget af, at vedkommende elev er i besiddelse af en sådan modenhed og kundskabsfyldte, at det kan forventes, at han kan følge undervisningen i realafdelingen på tilfredsstillende måde og fuldføre undervisningen på normal tid. Afgørelsen af, om denne betingelse er opfyldt, træffes ifølge § 20, stk. 2, af den skole, i hvis realafdeling eleven søges optaget. Eleven må endvidere have fulgt undervisningen i 1 fremmedsprog i 6. skoleår og i 2 fremmedsprog og matematik i 7. skoleår. (Denne sidstnævnte formelle betingelse har efter ændringen i 1970 af lovens § 17, stk. 3, hvorved undervisningen i andet fremmedsprog og matematik blev gjort obligatorisk, kun betydning for ældre elever).

Hvad den førstnævnte, reelle betingelse angår, er det med stigende styrke blevet kritiseret, at delingen af eleverne efter det 7. skoleår således foregår på grundlag af en generel egnethedsvurdering, der nødvendigvis må være behæftet med stor usikkerhed såvel med hensyn til vurderingskriteriernes udformning som med hensyn til deres opfyldelse. Denne kritik er indgået i overvejelserne af, om det overhovedet er ønskeligt eller nødvendigt at opretholde en deling af eleverne på et så relativt tidligt tidspunkt af uddannelsesforløbet. Der kan herom henvises til bemærkningerne til punkt 2 i forslaget til folketingsbeslutning (FT. 1968-69, till. A., sp. 3746). Det er heri forudsat, at den nuværende struktur afløses af et system med „sammenholdte“ klasser i 8. og 9. skoleår, hvorved delingen begrænses til de valgfri fag samt eventuelt til obligatoriske fag, hvor en undervisning på flere „niveauer“ skønnes nødvendig. I denne forbindelse har Folkeskolens Læseplansudvalg i sit notat om den forestående skolereform foreslået, at valget af fag eller niveau skal træffes af eleven selv og hans forældre, efter at de har modtaget skolens rådgivning.

Som antydning i indledningen vil det ikke være muligt at gennemføre en strukturreform efter disse retningslinier med virkning allerede for det kommende skoleår. Der vil således endnu i 1972 skulle oprettes 1. realklasser, hvis elever føres frem til realeksamen i 1975 efter de hidtidige regler. Ved optagelsen til disse klasser må man nødvendigvis anvende det samme reelle kriterium som hidtil, og der stilles derfor ikke forslag om ændring af lovens § 20, stk. 1, 1. punktum.

Derimod finder ministeriet ingen afgørende indvendinger imod allerede nu at gennemføre læseplansudvalgets forslag om en ændring af kompetenceforholdet, således at det bliver forældrene, der efter samråd med eleven og på grundlag af den hidtidige

skoles rådgivning træffer endelig beslutning om optagelsen. Der ligger ikke heri nogen kritik af den måde, hvorpå skolerne har administreret de gældende regler. I særdeleshed er der ikke grundlag for at antage, at den skæve sociale fordeling i realafdelingerne har sammenhæng med den vurdering, der indgår i den nuværende optagelsesprocedure (jfr. side 55-56 i Bente Ørum: Social baggrund, intellektuelt niveau og placering i skolesystemet. Socialforskningsinstituttet. Studie nr. 20. 1971).

Imidlertid må det erkendes, at der er tale om et vanskeligt skøn, som umiddelbart må give plads for en betydelig fejlmargen. Den omstændighed, at det kun er en meget lille del af de optagne, som ikke efter 3 års forløb består realeksamen (eller fortsætter i gymnasiet fra 2. realklasse), tyder dog ikke på, at skolerne i almindelighed har ladet en berettiget tvivl komme eleven til gode. Det er med andre ord sandsynligt, at en talmæssigt større andel af dem, der er nægtet optagelse, *kunne* have gennemført undervisningen med tilfredsstillende resultat, dersom de ikke var blevet afvist. Men selv om det faktisk kun skulle have drejet sig om nogle ganske få, har skolens afgørelse dog for hver enkelt kunnet medføre vide personlige og økonomiske konsekvenser.

Det forekommer på denne baggrund rigtigst at overlade den endelige afgørelse til forældrene og eleven selv, der i torvejen bærer det reelle ansvar for beslutningen.

Danmarks Realskoleforening har ganske vist i en henvendelse til ministeriet advaret imod således at lade en enkelt del af den påtænkte reform få gyldighed inden for den gældende ordning, idet man navnlig har henvist til, at det vil kunne skabe tragedier af uoverskueligt omfang, såfremt en stor del af eleverne optages i realafdelingen på grund af forældreønsker, som der ikke er dækning for.

Ministeriet må imidlertid nære tillid til, at forældrene i langt de fleste tilfælde vil følge skolens rådgivning, og at ændringen derfor fortrinsvis vil få reel betydning, hvor også skolen er i tvivl om elevens egnethed. I øvrigt vil det med lige så stor ret kunne hævdes, at eleven udsættes for at lide personligt nederlag ved at blive stemplet som uegnet ved en inappellabel afgørelse.

Hertil kommer, at de elever, der måtte være tvivl om, ikke som hidtil vil have den mulighed at udsætte optagelsesspørgsmålet et år, idet der ikke kan forventes oprettet 1. realklasser i 1973. Og de vil ikke længere kunne forlade skolen uden at søge over i tilsvarende (private) skoleformer.

Forslaget berører ikke de almindelige regler om *oprykning* i folkeskolen, jfr. skolestyrelseslovens §